

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Er referens/dnr: A 2017/01344/ARM

Remissvar

Ett entreprenörsansvar i bygg- och anläggningsbranschen (Ds 2017:30)

Installatörsföretagen får härmed avge följande remissvar på Ds 2017:30

Sammanfattning

Installatörsföretagen avstyrker förslaget i dess helhet.

Installatörsföretagen har tagit del av Svenskt Näringslivs och Sveriges Byggindustriers remissvar och ansluter sig till de där framförda synpunkterna men framför för egen del även följande synpunkter och tillägg.

3.1 – "Ett entreprenörsansvar bör införas"

Promemorians förslag går långt längre än vad som följer av tillämpningsdirektivets artikel 12 och innebär således en klar överimplementering. Detta trots att det av promemorian framgår att det inte ens är klarlagt att det förekommer problem med lönebetalningar i entreprenadkedjor i Sverige.

Det skall också noteras att det svenska arbetsrättsliga regelsystemet innehåller en mängd regler som avser att skydda arbetstagares rätt till avtalad lön, däribland MBL, kollektivavtalssystemet och lönegarantin. Det föreslagna regelverket riskerar att rubba denna välfungerande ordning på den svenska arbetsmarknaden.

Förslagen innebär också att mindre, nystartade eller specialiserade företag kommer att få svårare att få uppdrag vilket på sikt innebär en risk för sämre konkurrens och kvalitet inom sektorn.

Vidare innebär promemorians förslag ökade ekonomiska risker och ökad administration för sektorns företag. Detta innebär naturligtvis att sektorns företag måste kompensera sig för dessa risker genom höjda priser. Dessa kostnadshöjningar

kommer i slutändan att drabba slutkunderna, d.v.s. i första hand konsumenter och skattebetalare.

Promemorians förslag innebär också med stor sannolikhet att beställare inte kommer att erlægga betalning till underentreprenörer förrän det är klarlagt att beställaren inte drabbas av några lönekrav från andra företags personal. Ett sådant ändrat betalningsmönster kommer framför allt att drabba små- och medelstora företag som kan få likviditetsproblem. Det bör också noteras att promemorians förslag rubbar den balansering av affärsrisker som bygg- och installationssektorns standardavtal AB 04/ABT 06 innehåller. AB 04/ABT 06 är tillämpliga standardavtal i den absoluta majoriteten av byggprojekt i Sverige.

Det kan starkt ifrågasättas om promemorians förslag skulle klara en domstolsprövning av om utredningens förslag är proportionerliga. Enligt Installatörsföretagen bör det av ovan angivna skäl istället för ett entreprenörsansvar övervägas möjligheten att införa andra lämpliga åtgärder i enlighet med tillämpningsdirektivet.

3.3 – "Ett ansvar inom bygg- och anläggningssektorn"

Promemorians förslag överlämnar till rättstillämpningen att slutligen avgöra exakt vilka verksamheter som skall omfattas av det föreslagna entreprenörsansvaret. Detta är högst otillfredsställande. Branschens aktörer måste vid ett införande av ett entreprenörsansvar redan vid lagens ikraftträdande få vetskap om vilka verksamheter som omfattas. I annat fall riskerar osäkerheten och oförutsebarheten att leda till onödiga kostnader när branschens aktörer måste gardera sig för tillkommande kostnader i form av ett ansvar för andra aktörers lönekostnader.

3,6, 3,7 och 5

Tillämpningsdirektivet utgår från ett ansvar i ett led. Ett utökat ansvar kräver att en proportionalitetsbedömning utfaller till fördel för en sådan lösning. Det har ännu inte visats att det finns något verkligt problem med bristande lönebetalningar i entreprenadkedjor i Sverige. Promemorian spekulerar i att det kanske finns ett mörkertal. Redan på den grunden att det inte finns ett visat verkligt problem torde ett ansvar i flera led vara oproportionerligt och således inte förenligt med EU-rätten. Skall ett entreprenörsansvar införas bör det således vara enligt förslaget i kapitel 5 – dvs. ett ansvar i ett led.

3.8 – "Ett primärt ansvar med fördröjning"

Som noteras i promemorian så är det en grundläggande princip inom svensk arbetsrätt att det är arbetsgivaren som är skyldig att betala lön. Trots detta föreslås ett primärt entreprenörsansvar. Förslaget innebär att arbetstagaren inte ens behövt framställa lönekraven mot sin arbetsgivare innan denne vänder sig till något annat företag med krav. Detta synes vara en synnerligen olämplig ordning. Skall ett

entreprenörsansvar införs så bör det vara sekundärt – där det ställs krav på arbetstagaren att i första hand så långt möjligt försöka utfå lönen från sin arbetsgivare innan något entreprenörsansvar kan göras gällande.

Det föreliggande förslaget rubbar hela den nuvarande ordningen på svensk arbetsmarknad vid lönetvister såväl förhandlingsordningar, lönegarantisystemet som MBL § 35 kommer att helt tappa betydelse när hela systemet kan rundas genom att krav riktas mot någon annan än den egna arbetsgivaren.

Även den föreslagna tidsfristen om sju arbetsdagar innan betalningsansvar inträffar för uppdragsgivare eller huvudentreprenör är orimligt kort.

3.11 - "Lön som bör omfattas av ansvaret"

Installatörsföretagen noterar att promemorians förslag går längre än den minimilön som föreskrivs i direktivet utan att skälet till detta på ett sakligt sätt motiveras. Det kan noteras att detta medför en sämre förutsebarhet för vad kostnaden kan bli för de företag som riskerar att drabbas av ett betalningsansvar. Dessutom öppnar det för rena bedrägerier med höga fiktiva löner.

3.19 - "Förhållandet till lönegaranti"

Av promemorian framgår att det föreslagna entreprenörsansvaret inte skall vara subsidiärt till lönegarantin. Det anges dock att det får förutsättas att arbetstagare och fackföreningar i första hand kommer att använda sig av lönegarantisystemet. Denna uppfattning framstår som mindre välgrundad. Det synes vara uppenbart att det kommer att vara enklare och snabbare för arbetstagare och fackföreningar att utnyttja entreprenörsansvaret och därmed torde det helt saknas anledning för dem att utnyttja lönegarantin.

För de företag som tvingas betala lön utifrån det föreslagna entreprenörsansvaret i dessa situationer kommer också regressrätten att i princip helt sakna värde när regressfordran kommer att vara oprioriterad i en konkurs hos den felande arbetsgivaren.

Följden blir också att företag utan betalningsförmåga kan fortsätta sin verksamhet under längre tid när lönekraven riktas mot ett annat företag istället för att det felande företaget begärs i konkurs. Med promemorians ord så är en sådan ordning kontraproduktiv i förhållande till syftet med ett entreprenörsansvar.

Sveriges Byggindustriers förslag om en försäkringslösning

Installatörsföretagen noterar att Sveriges Byggindustrier i sitt remissvar föreslagit en försäkringslösning för att uppfylla tillämpningsdirektivets krav på skydd för utstationerade arbetstagares rättigheter. Sveriges Byggindustriers förslag synes mer än väl uppfylla de krav som tillämpningsdirektivet ställer och innebär en väsentlig mindre påverkan på den svenska modellen. Installatörsföretagen föreslår i

anledning därav att detta förslag utreds vidare innan ytterligare lagstiftningsåtgärder vidtas.

Med vänliga hälsningar

Jan Siezing
VD